

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1949

Vyhlásené: 21.08.1949

Časová verzia predpisu účinná od: 21.08.1949

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

201.

Z á k o n

zo dňa 14. júla 1949

o notárstve.

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

§ 1.

Úlohy notárstva.

(1) Notári vo svojej pôsobnosti ako verejné orgány spisujú verejné listiny o právnych úkonoch a prejavoch a skutočnostiach právne významných a vykonávajú konania a úkony na príkaz súdu. okrem toho ako splnomocnenci strán spisujú pre strany podania a iné listiny a dávajú im právne porady a prijímajú listiny a hodnoty do úschovy. Pri svojej činnosti sú notári povinní prispievať na zachovávanie a upevnenie ľudovodemokratického právneho poriadku.

(2) Notár nesmie vykonávať iné platené zamestnanie okrem vedeckej činnosti.

Výkon notárstva.

§ 2.

(1) Notárom môže byť len československý občan, štátne spoľahlivý, oddaný ľudovodemokratickému zriadeniu a zachovalý, ktorý preukáže predpísanú odbornú starostlivosť.

(2) Notárov vymenúva a sídla im určuje minister spravodlivosti na návrh Ústredného sboru notárskeho.

§ 3.

Notár složí pred nastúpením úradu do rúk predsedu krajského súdu tento sľub:

„Sľubujem na svoju česť a svedomie, že budem verný Československej republike a jej ľudovodemokratickému zriadeniu, že pri výkone svojho úradu a pri plnení ostatných povinností budem zachovávať zákony a nariadenia a prispievať na zachovávanie a upevnenie ľudovodemokratického právneho poriadku a že budem svoje povolanie vykonávať podľa svojho najlepšieho vedomia v prospech ľudu a štátu.“

§ 4.

(1) Notár je povinný vykonávať svoj úrad a plniť prevzaté úlohy náležite a statočne; je povinný skúmať zákonnosť právnych úkonov pred ním konaných a či sú v súlade s ľudovodemokratickým zriadením.

(2) Je tiež povinný presvedčiť sa o spôsobilosti strán k právam a právnym činom a zistiť ich skutočnú vôľu, dať im právne poučenie o obsahu a následkoch zamýšľaného právneho úkonu, konanie medzi stranami viesť a právne úkony osvedčovať jasne a úplne tak, aby boli podľa možnosti vylúčené pochybnosti.

(3) Notár smie odoprieť požadovanú právnu pomoc len zo závažných dôvodov.

§ 5.

(1) O veciach, ktoré mu boli sverené, je notár povinný zachovať mlčanlivosť, pokiaľ ho strany od tohto záväzku neoslobodily.

(2) Notár nie je povinný vypovedať na súde alebo u iného verejného orgánu o sverených veciach, iba ak by ho minister spravodlivosti z dôležitého štátneho záujmu oslobodil od záväzku mlčanlivosti.

(3) Povinnosti zachovávať mlčanlivosť nemôže sa notár dovolávať, ak ide o čin, ktorý je každý občan podľa zákona povinný oznámiť bezpečnostnému úradu.

§ 6.

Svoj úrad vykonávajú notári v krajských sboroch notárskych; pritom nie sú obmedzení na ich obvod.

§ 7.

Ak nevykonáva notár dočasne svoj úrad, ustanoví mu krajský sbor notársky zástupcu z osôb spôsobilých pre úrad notársky.

§ 8.

(1) Dôvody zániku úradu notára sú:

- a) ak stratí notár niektorú z vlastností, predpísaných pre vymenovanie;
- b) ak sa stane pre chorobu trvale nespôsobilým zastávať svoj úrad;
- c) ak nevykonáva svoj úrad po dlhší čas bez vážneho dôvodu;
- d) ak sa zriekne úradu a ak prijme minister spravodlivosti jeho prejav;
- e) právoplatným rozhodnutím kárneho súdu o pozbavení úradu.

(2) O tom, či je taký dôvod daný, rozhodne v prípadoch uvedených v odseku 1, písm. a) až c) na návrh Ústredného sboru notárskeho minister spravodlivosti; úrad notára zaniká dňom doručenia tohto rozhodnutia. Pred rozhodnutím o zániku úradu môže krajský sbor notársky zakázať notárovi výkon úradu a ustanoviť mu zástupcu.

§ 9.

(1) Ak zanikne úrad notára, ustanoví Ústredný sbor notársky správcu notárstva z osôb spôsobilých pre notársky úrad.

(2) Ustanovenie tohto zákona, týkajúce sa notárov, platia primerane i o správcoch notárstva.

Organizácia notárstva.

§ 10.

(1) Notári každého kraja tvoria krajský sbor notársky (ďalej len „krajský sbor“), ktorý sa zriaďuje v sídle krajského súdu.

(2) Minister spravodlivosti môže určiť, že sa zriaďuje len jeden krajský sbor pre dva alebo viac krajov, ak to vyžaduje verejný záujem. Z toho istého dôvodu môže minister spravodlivosti krajské sbory slučovať.

(3) Orgánmi krajského sboru sú:

- a) členská schôdza,
- b) krajský výbor notársky (ďalej len „krajský výbor“),
- c) predseda.

§ 11.

Krajský sbor vedie výkon notárstva vo svojom obvode, vydáva na to záväzne smernice a dohliada na ich zachovávanie.

§ 12.

(1) Pri výkone dozoru môže krajský výbor notárom a notárskym koncipientom, ktorí sa pri výkone notárstva dopustili neporiadnosti, dávať výstrahy, výtky a napomenutia a v závažnejších prípadoch ukladať i poriadkové pokuty, a to notárom do 10.000 Kčs a notárskym koncipientom do 2.000 Kčs.

(2) Proti opatreniam podľa odseku 1 je prípustná sťažnosť k Ústrednému sboru notárskemu.

§ 13.

(1) Notár zúčtováva a odvádza platby, prijaté pri výkone notárstva, krajskému sboru, ktorý z nich periodicky rozdeľuje notárom odmeny; krajský sbor pritom berie do úvahy práce nimi vykonané.

(2) Krajský sbor uhradzuje svoje náklady z platieb, notármi zúčtovaných.

§ 14.

(1) Krajské sbory tvoria Ústredný sbor notársky (ďalej len „Ústredný sbor“), ktorý sa zriaďuje v Prahe.

(2) Orgánmi Ústredného sboru sú:

- a) schôdzky delegátov krajských sborov,
- b) ústredný výbor notársky (ďalej len „ústredný výbor“),
- c) predseda.

§ 15.

(1) Ústredný sbor dohliada na činnosť krajských sborov, má právo zrušiť alebo meniť ich opatrenia a vydáva pre ne záväzné smernice.

(2) Ústredný sbor je oprávnený na úhradu svojej réžie vyberať príspevky od krajských sborov.

§ 16.

(1) Složenie a pôsobnosť orgánov krajských sborov a Ústredného sboru, ako i účasť notárskych koncipientov a ostatných notárskych zamestnancov v krajských výboroch a ústrednom výbore určia organizačné poriadky, ktoré vydá minister spravodlivosti nariadením.

(2) Spravovacie poriadky vydá Ústredný sbor; schvaľuje ich minister spravodlivosti.

§ 17.

Dohliadacie právo Ministerstva spravodlivosti.

(1) Ministerstvo spravodlivosti dohliada na výkon notárstva a na činnosť krajských sborov, Ústredného sboru i všetkých ich orgánov.

(2) Ministerstvo spravodlivosti môže zrušiť alebo meniť usnesenia a opatrenia krajských sborov alebo Ústredného sboru, ak to vyžaduje verejný záujem; taktiež môže zastaviť výkon ich usnesení alebo opatrení.

(3) Orgány krajských sborov a Ústredného sboru môže minister spravodlivosti rozpustiť, odvolať alebo zastaviť ich činnosť, ak je v rozpore s právnymi predpismi alebo verejným záujmom. Ak bol rozpustený krajský alebo ústredný výbor, môže minister spravodlivosti ustanoviť správnu komisiu na dočasné plnenie ich úloh.

Notárski koncipienti.

§ 18.

(1) Notárskym koncipientom môže byť len československý občan, štátne spoľahlivý, oddaný ľudovodemokratickému zriadeniu a zachovalý, ktorý preukáže predpísanú odbornú spôsobilosť.

(2) Notárski koncipienti sú zamestnancami krajského sboru v súkromnoprávnom pomere. Krajský sbor ich prideluje na výkon právnej praxe jednotlivým notárom. Ustanovenia § 5 platia pre nich obdobne.

§ 19.

Na návrh notára môže krajský sbor splnomocniť notárskeho koncipienta, ktorý má spôsobilosť na to predpísanú, na zastupovanie notára a vymedzí zároveň rozsah tohto zastupovania.

O povahe notárskych listín.

§ 20.

Notárske zápisnice a notárske osvedčenia z nich vydané sú verejnými listinami, ak boli pri ich zhotovení zachované predpísané náležitosti; za rovnakých podmienok majú notárske potvrdenia dôkaznú moc verejných listín.

§ 21.

Notárska zápisnica, v ktorej sa zisťuje súkromnoprávny záväzok a v ktorej sú presne určené osoba oprávnená i osoba povinná, právny dôvod, predmet a čas plnenia, je vykonateľná súdnou exekúciou, ak v nej dala k tomu súhlas osoba povinná.

Úradná činnosť notárov. Všeobecné predpisy.**§ 22.**

(1) Pri vyhotovovaní verejných listín nesmie byť notár činný, ak ide o vec, na ktorej má osobný záujem alebo z ktorej má mať prospech, o vec, na ktorej sú zúčastnené alebo z ktorej majú mať prospech osoby jemu blízke alebo osoby, ktorých je zákonným zástupcom alebo o vec, v ktorej pôsobil ako sudca alebo v ktorej bol alebo ešte je splnomocnencom niektorého účastníka.

(2) Osobami notárovi blízkymi sú: manžel (druh) notára, predkovia, potomkovia, súrodenci, osvojiteľia a osvojenci notára a jeho manžela (druha).

§ 23.

Notár nesmie vykonať úradný úkon, ak ide o konanie nedovolené alebo ak je tu dôvodné podozrenie, že účastníci robia konanie naoko alebo aby obišli zákon alebo niekoho poškodili alebo ak ide o osoby, o ktorých vie alebo sa môže dôvodne domnievať, že nie sú spôsobilé k právam alebo právnym činom.

§ 24.

Pri výkone notárskeho úradu používajú notári úradnú pečiatku.

Predpisy o zhotovovaní notárskych listín. Notárske zápisnice.**§ 25.**

Ak má byť o právnom úkone alebo o inom prejave podľa zákona alebo podľa vôle účastníkov spísaná notárom verejná listina, zhotoví sa o právnom úkone alebo prejave notárska zápisnica a účastníkovi sa o nej vydá notárske osvedčenie. Nariadenie ministra spravodlivosti určí, kedy možno vydať prvopis.

§ 26.

(1) Ak majú byť osvedčené skutočnosti alebo príbehy, ktoré by mohli byť podkladom pre uplatňovanie práv alebo ktorými by mohli byť spôsobené právne účinky, zhotoví sa o zistení skutočnosti alebo príbehu notárska zápisnica a žiadateľovi sa vydá o nej notárske osvedčenie.

(2) Za účelom uvedeným v odseku 1 je notár povolaný osvedčovať:

- a) pravosť podpisu alebo znamenia ruky na listine,
- b) že niekto je nažive alebo na určitom mieste,
- c) čas, kedy bola listina predložená,
- d) že bol odoslaný alebo daný na vedomosť prejav a že mal určitý obsah,
- e) čo bolo usnesené v shromaždení,
- f) iné skutočnosti, ktoré sa staly v jeho prítomnosti alebo ktoré sám zistil.

§ 27.

(1) Notárska zápisnica musí obsahovať:

- a) miesto, deň, mesiac a rok konania,
- b) meno, priezvisko a sídlo notára,

- c) meno, priezvisko, zamestnanie a bydlisko účastníkov, svedkov, dôverníkov a tlmočníkov,
- d) obsah konania alebo prejavu,
- e) potvrdenie, že zápisnica bola účastníkom prečítaná a nimi schválená,
- f) podpisy účastníkov, svedkov, dôverníkov a tlmočníkov,
- g) podpis notára a jeho pečiatku.

(2) Údaje spomenuté v odseku 1 treba pri osvedčení podľa § 26, ods. 2 uviesť v notárskej zápisnici len, pokiaľ to zodpovedá povahe osvedčovanej skutočnosti alebo príbehu.

(3) So svolením účastníkov (§ 25) alebo žiadateľa (§ 26) možno vydávať osvedčenie z notárskej zápisnice aj iným osobám.

§ 28.

Notárske potvrdenie.

Notár je oprávnený vydávať potvrdenie, že odpisy alebo kópie súhlasia s listinou alebo že niekoľko prvopisov spolu súhlasí.

§ 29.

Protesty.

Notári protestujú zmenky a iné rubopisom prevoditeľné cenné papiere podľa osobitných predpisov.

§ 30.

Úschova listín a cenných hodnôt.

(1) Notár je oprávnený prijímať do úschovy listiny každého druhu.

(2) Hotové peniaze, cenné papiere a iné cenné hodnoty je notár oprávnený prijať do úschovy, ak mu boli odovzdané, aby ich vydal určitému príjemcovi alebo aby ich složil na súde alebo na úrade, alebo ak majú byť podľa vôle účastníkov zábezpekou na určitý účel.

(3) O cenných hodnotách do úschovy prijatých je notár povinný viesť knihu úschov.

§ 31.

Činnosť na príkaz súdu.

(1) Súdny môže prikázať notárovi, aby vykonával určité konanie alebo jednotlivé úkony.

(2) Najmä možno prikázať notárovi, aby konal takú činnosť vo veciach pozostalostných, poručenských a opatrovníckych alebo aby robil odhady a dražby alebo aby vykonával rozdelenia majetku a majetkové usporiadania.

(3) Notár takto na príkaz činný musí vo veciach jemu prikázaných zachovávať predpisy platné pre súd, ktorý ho poveril.

§ 32.

Odmeny za výkony notárov.

(1) Sadzby za výkony notárov určí minister spravodlivosti po dohode s ministrom - predsedom Štátneho úradu plánovacieho nariadením.

(2) Notár i strana, pre ktorú bol činný, majú právo žiadať na súde, aby určil odmenu a výdavky; o tom rozhodne všeobecný súd notára v nesporovom konaní.

(3) Odmenu za výkon notára činného na príkaz a jeho výdavky určí súd, ktorý notára poveril, rozhodnutím, po právoplatnosti ktorého možno ich vymáhať podľa predpisov o vymáhaní súdnych poplatkov.

§ 33.

Notárske archívy.

Notárske listiny a pečiatky, soznamy a spisové registre notárov, ktorí zomreli, boli preložené na iné miesto alebo ktorých úrad zanikol, sa trvale uschovávajú v notárskych archívoch.

Kárne právo a konanie.

§ 34.

Pokiaľ sa ďalej neurčuje inak, platia o kárnom konaní s notármi primerane predpisy o kárnom konaní so sudcami.

§ 35.

Kárneho prečinu sa dopustí notár, ktorý poruší povinnosti svojho povolania, pokiaľ nejde len o neporiadnosť.

§ 36.

(1) Kárnymi trestmi sú:

- a) písomné pokarhanie,
- b) pokuta od 500 do 1,000.000 Kčs,
- c) pozbavenie úradu.

(2) Uložené pokuty sa vymáhajú súdnou exekúciou a odvádzajú sa do štátnej pokladnice.

§ 37.

(1) Stíhanie kárnych prečinov sa premlčí po piatich rokoch od toho času, keď boly spáchané, ak nahradí obvinený úplne škodu z nich vzniknutú a ak sa nedopustí v premlčacej lehote nového kárneho prečinu. Premlčanie sa nemôže skončiť, ak ide o čin, ktorý zároveň zakladá skutkovú podstatu činu trestného súdne, dokiaľ nenastane premlčanie tohto činu podľa trestného zákona.

(2) Premlčanie kárneho prečinu sa prerušuje, len čo pre ten istý čin bolo začaté kárne konanie alebo bola podaná na notára sťažnosť na krajskom alebo Ústrednom sboe. Nová premlčacia lehota sa začína dňom prerušenia.

(3) Premlčanie spočíva, dokiaľ nesmie byť začaté podľa zákona kárne konanie alebo sa v ňom nemôže pokračovať. Ak bolo o čine zavedené trestné konanie, premlčanie spočíva až do právoplatného skončenia trestného konania.

§ 38.

(1) Kárnym súdom pre notára je krajský súd, príslušný podľa sídla krajského sboru, ktorého bol notár členom v čase stíhaného porušenia povinnosti.

(2) Kárny súd sa skladá z predsedu krajského súdu alebo jeho námestníka ako predsedu kárneho senátu, z dvoch členov krajského sboru, vymenovaných krajským sborom a z dvoch sudcov z ľudu ako prísediacich.

(3) O odvolaní proti rozhodnutiam vo veci samej krajských súdov ako súdov kárnych rozhoduje Najvyšší súd v senátoch, složených z prvého alebo druhého predsedu Najvyššieho súdu ako predsedu senátu, z dvoch notárov na to ustanovených Ústredným sborom a z dvoch sudcov z ľudu ako prísediacich.

(4) Ako kárny zástupca je pri kárnom súde činný krajský prokurátor, pri Najvyššom súde generálny prokurátor.

§ 39.

(1) Ak vyjde v kárnom konaní najavo, že by osobným výkonom notárstva obvineným notárom bol ohrozený dôležitý verejný záujem, zakáže kárny súd notárovi výkon notárstva a požiada krajský sbor, aby mu určil zástupcu.

(2) Toto opatrenie môže sa kedykoľvek odvolať.

§ 40.

(1) O začatí i o výsledku kárneho konania upovedomí kárny súd príslušný krajský sbor a Ústredný sbor.

(2) Ak bol vyslovený trest pozbavenia úradu, upovedomí tiež Ministerstvo spravodlivosti.

§ 41.

V kárnom konaní, začatom pred účinnosťou tohto zákona, pokračuje kárny súd podľa tohto zákona; ak však už bolo v prvej stolici rozhodnuté vo veci samej, skončí sa konanie podľa predpisov doteraz platných.

Všeobecné ustanovenia.

§ 42.

Lehota na podanie opravného prostriedku podľa tohto zákona je pätnásťdňová od doručenia rozhodnutia. O počítaní lehôt platia obdobne všeobecné predpisy o občianskom súdnom konaní.

§ 43.

Bližšie predpisy na vykonanie tohto zákona budú vydané nariadením ministra spravodlivosti.

Prechodné ustanovenia.

§ 44.

(1) Za čas až do ustavenia riadnych orgánov krajských sborov a Ústredného sboru vymenúva a odvoláva minister spravodlivosti správne komisie, ktorým náležia všetky práva a povinnosti orgánov týchto sborov.

(2) Minister spravodlivosti rozhodne o ponechaní doterajších notárov v ich úrade; neprevzatí notári strácajú svoj úrad dňom doručenia rozhodnutia ministra spravodlivosti.

(3) O ponechaní doterajších námestníkov notárstva ako správcov notárstva rozhodne Ústredný sbor; neprevzatí námestníci strácajú svoj úrad dňom doručenia rozhodnutia Ústredného sboru. Doterajší námestníci notárov vykonávajú ako zástupcovia notárov svoju funkciu i naďalej, pokiaľ nie sú krajským sborom odvolaní.

(4) Doterajší kandidáti notárstva, zapísaní v sozname kandidátov notárstva, ktorí vykonávajú právnu prax u notárov, stanú sa dňom začiatku účinnosti tohto zákona ako notárski koncipienti zamestnancami krajského sboru, v ktorého obvode je sídlo notárstva, v ktorom sú činní.

(5) Kde sa v predchádzajúcich odsekoch hovorí o notároch, rozumejú sa tým na Slovensku verejní notári.

§ 45.

Doterajšie notárske sbory (komory) sa zrušujú. Ich práva a záväzky prechádzajú dňom účinnosti tohto zákona na krajské sbory, poprípade na Ústredný sbor; o tom, ktoré práva a záväzky prešli na jednotlivé krajské sbory, poprípade na Ústredný sbor, rozhodne minister spravodlivosti.

§ 46.

(1) Až do inej zákonnej úpravy možno i naďalej robiť posledný poriadok písomne alebo ústne pred notárom. Pri písomnom poslednom poriadku musí poručiteľ posledný poriadok, ktorý vlastnou rukou podpísal, odovzdať notárovi osobne pred dvoma svedkami. Pri ústnom poslednom poriadku musí poručiteľ prejavíť poslednú vôľu pred notárom a dvoma svedkami.

(2) O písomnom i ústnom poslednom poriadku pred notárom musí byť spísaná notárska zápisnica; taký posledný poriadok rovná sa čo do svojho významu poslednému poriadku súdnemu.

(3) O urobení posledného poriadku sa vydá poručiteľovi potvrdenie.

§ 47.

(1) Kde doterajšie právne predpisy vyžadujú pre platnosť právneho konania formu notárskeho spisu (notárskej zápisnice, verejnonotárskej listiny) je predpisu vyhovené, ak je zhotovená notárska zápisnica podľa tohto zákona.

(2) Z notárskych spisov (verejnonotárskych listín) zhotovených pred účinnosťou tohto zákona možno vydávať miesto doterajších snímok (hodnoverných vyhotovení) naďalej len notárske osvedčenia.

§ 48.

Pokiaľ sa iné právne predpisy odvolávajú na ustanovenia notárskych (verejnonotárskych) poriadkov platných až do účinnosti tohto zákona, majú sa použiť primerane príslušné ustanovenia tohto zákona a predpisov ho vykonávajúcich.

Zrušovacie a záverečné ustanovenia.

§ 49.

Zrušujú sa všetky predpisy, týkajúce sa vecí týmto zákonom upravených, najmä:

1. zákon zo dňa 25. júla 1871, č. 75 r.z., ktorým sa uvádza notársky poriadok,
2. ustanovenia hlavy XIII. notárskeho poriadku uvedeného patentom zo dňa 21. mája 1855, č. 94 r.z.,

3. zák. čl. XXXV/1874 o verejných notároch v znení zák. čl. VII/1886, s výnimkou ustanovení §§ 21 až 23 zák. čl. VII/1886,
4. zákon zo dňa 8. apríla 1919, č. 196 Sb., o spôsobilosti k notárskemu úradu (verejných notárov) na Slovensku,
5. zákon zo dňa 5. novembra 1919, č. 600 Sb., ktorým sa menia doterajšie ustanovenia o notárskych sadzbách a predpisy podľa neho vydané,
6. vládne nariadenie zo dňa 22. decembra 1920, č. 657 Sb., ktorým sa upravujú pečiatky notárov (verejných notárov),
7. zákon zo dňa 11. decembra 1923, č. 267 Sb., ktorým sa rozširuje úradná pôsobnosť verejných notárov na Slovensku,
8. ustanovenia §§ 3 a 4 zákona zo dňa 18. marca 1941, č. 48 Sl. z., o zmenách v prípravnej službe sudcovskej, o rovnoprávnosti sudcovskej a advokátskej skúšky a o zmenách v právnej službe verejnonotárskych kandidátov,
9. nariadenie Slovenskej národnej rady zo dňa 14. mája 1946, č. 62 Sb.n. SNR, o niektorých opatreniach v odbore verejného notárstva,
10. zákon zo dňa 16. mája 1946, č. 138 Sb., o úprave niektorých otázok týkajúcich sa notárstva.

§ 50.

(1) Tento zákon nadobúda s výnimkou ustanovenia § 49, č. 5 účinnosť dňom vyhlásenia. Ustanovenie § 49, č. 5 nadobudne účinnosť dňom, ktorý určí minister spravodlivosti nariadením.

(2) Zákon vykoná minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Dr. Čepička v. r.

